

Цар државне безбедности“ Џоу Јонгканг, до недавно један од најмоћнијих људи у Кини, нашао се на мети истражитеља због корупције. Истраге против чланова партијске врхушке служе да се ојача моћ председника Си Ђинпинга.

Као стални члан Политбироа и председник Комисије за политику и право Централног комитета, Џоу Јонгканг имао је контролу над полицијом, државним тужилаштвом, судством и тајним службама – макар до истека мандата 2012. Овај 71-годишњак због тога је прозван царем тајних служби. Али, ни везе унутар безбедносног апарата, ни високе политичке функције нису биле довољне да га заштите од званичне истраге.

© Getty Images/Afp/Ed Jones

„Си је већ одлучио“

Истрага ће додатно застрашити високе партијске функционере, оцењује Роберт Дали, директор Кисинџеровог института за Кину и САД. Додаје да ће се тиме још више учврстити моћ председника Си Ђинпинга (на насловној фотографији): „Џоу је последњи пут виђен у јавности у јесен 2013. и истрага против њега, његових рођака и савезника је вођена и о њој се нашироко разговарало у протеклих годину дана, иако до јуче то није било формално објављено“, каже Дали за DW. „Си је дакле деловао натенане у случају свог политичког ривала Џоу Јонгканга, припремао је терен унутар партије, у медијима које контролише партија и у јавности.“

Наиме, у Кини је до недавно важило неписано правило да се стални чланови

Политбироа судски не гоне нити кажњавају. То је формулисао некадашњи генерални секретар и председник Кине Ђанг Цемин. У његово доба, тиме је изнад закона постављано девет најутицајнијих политичара. Након што је Ђангу Цемину 2003. истекао мандат, он је инсталирао свој штићеника Џоуа у Политбиро. Али, чини се да Џоу више нема ни подршку бившег председника, јер овакав поступак не би био могућ без сагласности Ђанга.

Будући да су готово сви државни службеници у Кини чланови Комунистичке партије, код оптужби за корупцију најпре се покреће дисциплински поступак, а већ током тог поступка осумњичени се ставља под кућни притвор. Након окончања интерне истраге, чланови партије одлучују да ли ће државно тужилаштво подићи званичну оптужницу. У великом броју случајева, судске пресуде једноставно прате мишљење партијских органа. „Можемо бити сигурни да је Си већ одредио исход истраге о Јонгканговим активностима, макар у грубим цртама. Џоу ће вероватно бити избачен из партије, бити осуђен и затворен или смештен у кућни притвор до краја живота“, предвиђа Роберт Дали.

Борба за моћ

Џоу је по вокацији геолог и стекао је своју моћ у нафтној индустрији. Радио је као инжењер на кинеским нафтним пољима и био директор кинеског гиганта за нафту и гас ЦНПЦ, много пута је путовао у Судан и преговарао са тамошњим режимом. Истовремено је градио политичку каријеру: успео се до партијског секретара у централној кинеској провинцији Сечуан, и на крају догурао до места министра за јавну безбедност и постао члан Политбироа.

Али, његова моћ је пре пар година почела да се љуља. „Таласање је почело много пре објаве да се води истрага“, каже Роберт Дали. Наиме, Џоуов политички савезник, амбициозни Бо Силај, осуђен је крајем септембра 2013. на доживотну робију због корупције и злоупотребе службеног положаја. Поступак против Силаја, такође члана Политбироа, многи су оценили као споран. По писању Њујорк тајмса који се позива на добро обавештене изворе, Џоу је једини гласао против суспендовања Боа, док су на другој страни били актуелни председник Си Ђинпинг и други утицајни политичари. Поједини посматрачи верују да су Џоу и Бо Силај планирали да изазову промену власти у партији.

